

הפורחת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום רביעי י"ב אדר תשפ"א | דף היומי בבלי: פסחים צה | דף הכולל: ראש השנה כד.
דף היומי בהלכה: מסעיף ז' עד סעיף ט'.
מוסר: שם עולם - ואל יאמר' עד פרק ז'.
קנין חכמה הלימוד השבועי: 'השביעי' עד שער לשון הרע 'אמרו רז"ל כנסת ישראל'

להצטרפות לקבלת הפותח בכל יום במייל: dirshu@dirshu.co.il

איך קונים בגדים ב-2000 דולר כשבכרטיס יש רק 300! האם גם אתם הבחנתם אתמול בכדור הזוהר שרנאה בשמים? | 'היינו רוקדים 'קדאצ'קה' כל שבת', ראיון מרתק עם יהודי שמח | 2091

על דא ועל הא

**"זכיתי לזרע של קיימא זוג תאומים אשר באו לעולם
בסוף בנס גמור, ללא כל התערבות רפואית, כי אם
רק בזכות השמחה בה התחזקתי תמיד, ואולי אף
בשל הכנסת האורחים בה הייתי נוהג בכל כוחי"**

ראיון משמח עם הרה"ח ר' בעריש זלוטניק שליט"א שדואג לשמח את סובביו בכל ימות השנה

מ.כ. מרדכי

להפיח בנפשם רוח של תקווה נחמה וגאולה. השתדלנו לעמוד על סודו של אדם אשר מן הסתם אנשים אחרים במצבו היו ספונים בבתיהם ונחים על מיטתם במקרה הטוב... ואילו ר' בעריש תדיר נוהג לומר בבדיחותא 'אני מצטער (מלשון 'צעיר') ויפה לו... ולמרות מצבו הבריאותי - חיוכו אף פעם לא מש מפניו....

בבית הכנסת הגדול של ברסלב בירושלים - ה'שול', אין מי שלא מכיר אותו, את ר' בעריש, אין בין באי ה'שול' אדם שלא יעלה חיוך על שפתיו עת יעלה בזכרונו חיוכו של ר' בעריש, מביט בך בעיניו הגדולות ושואל בתמימות קונדסית 'יש לך איפה לאכול?' גם אם אתה חתן שנמצא בשבת ה'אופרוך' שלך... נראה כי למרות גבו השפוף בשל מגבלה בריאותית ניכר שקומתו זקופה היא הרבה מעבר לאלו שגבם ישר כסרגל ויציבותם הפיזית אינה מוטלת בספק, תכל'ס, כשאתה תופס שיחה עם ר' בעריש מתעורר בך הספק ועוברת בך מחשבה שכנראה דווקא ההתמודדות הנכונה עם מגבלות כאלו ואחרות הם דווקא המתכון הסודי לחיים מאושרים...

מי שחושב ששמחת החיים תלויה בכמות המזומנים שיש לו בחשבון הבנק, מי שתוהה שמא החיוניות ומצב הרוח שלו תלויים בעוצמתו הפיזית או בכישרונותיו הברוכים, מי שסבור שהעליזות שעל פניו תלויה בהצלחה גשמית כלשהיא אותה ישג, מוזמן לפגוש את ר' דב בער זלוטניק או סתם 'בעריש' כפי שהוא מכונה בחיבה בפי מכריו, ידידיו, ואורחיו הרבים.

בפרוס חג הפורים הלכנו לפגוש אותו, את ר' בעריש האהוב הפשוט והשמח מה'שול' בירושלים ת"ו, יצאנו להבין את סודה של השמחה הפשוטה שאינה תלויה בדבר, לעמוד על סודה, ולשאוב כח ממעשים פשוטים של 'אדם פשוט' שרגליו בארץ וליבו הגדול מנשא אלי רום לבבות שבורים ונדכאים. תפסנו אותו לשיחה בין מוזיגה למזיגה כשהוא מחלק לבאי בית המדרש קפה חם ומיני תרגימא להשיב נפשם, ניסינו לעמוד על קסמו של האיש, שבפשטותו, ריקודיו מלאי החן, ומאור פניו, מצליח להרים דלים מעפר ולרומם אביונים ברוחם מאשפתות הייאוש המחלחל בהם,

בבית הכנסת של ברסלב בויליאמסבורג לשם היה מקפיד לפסוע דרך ארוכה מידי שבת בשבתו, ושם הכיר מקרוב יותר את חסידי ברסלב והתחיל להתחזק עמהם בדברי רבינו ועצותיו, היו שם יהודים כמו והרה"ח ר' יצחק פרידמן אשר ר' בעריש נהנה מאוד בחברתם.

התבודדות באמריקה

ר' בעריש מצייץ את התקופה הזו כתקופת מפנה בה התחיל להתבודד, 'דווקא שם למדתי לעשות התבודדות' הוא אומר, 'הכרתי יהודי ברסלב'ר נפלא בשם ר' מוישה ניישטיין שהיה כל הזמן חוזר משניות בעל פה וממנו קבלתי הרבה כיצד להתבודד וכמו כן למדתי עמו יחד משניות בע"פ, אולם בעיקר מה ש'תפס אותו' בתורתו של רבינו הייתה ההתבודדות שלאחר שהתחיל לעסוק בה, נשאב לגמרי אל האור עליו לא וויתר.

בארה"ב כאשר אורו של הרבי התחיל לבעור בתוכו ר' בעריש כדרכו לא השאירו לעצמו, באותה תקופה שימש שם כמלמד לתשב"ר בת"ת 'שאפראן', ר' בעריש היה מחנך את תלמידיו מתוך שמחה מיוחדת וטבעית במצוות, בנוסף היה רוקד ושמח עמם כאשר כולם ידעו 'כי בכיתה של הרב'ה ר' בעריש תמיד שמח'...

ישועה קרובה לבוא

כאשר אנו מנסים להבין מה לדעתו חולל את המפנה שבעקבותיו זכה לפני בטן, ר' בעריש לא מהסס וקובע 'השמחה והרננת לב נדכאים והכנסתם כאורחים היא זו שהביאה לי את הישועה!' הוא אומר בפשיטות, 'הייתי בחו"ל תקופה ארוכה כ-5 שנים, ומידי פעם הייתי רואה משולחים מארץ ישראל אשר זקוקים לאכסניה סבירה, התחלתי להזמין אותם לביתי הקטן שם באיזה 'בייסמנט' (-מרתף) בראדני סטריט בווליאמסבורג, אמנם לא הייתי משופע בממון אבל אנחנו יודעים שלא עומק הכיס קובע את רוחב הלב..

באותה תקופה הייתי מזמין בכל שבת כ- 2-3 אורחים מארץ ישראל, והיינו אוכלים ושרים ושמחים באופן מופלא, עין לא ראתה. זכורני איך ביקר אצלי ר' נטע (ב"ר משה) רוזנטל ז"ל יהודי שמח מחסידי ברסלב בארץ ישראל, והיינו מרקדים ועושים 'קדצקה' במשך דקות ארוכות בכל שבת, ואין לי ספק שמשם באה הישועה. זכיתי לזרע של קיימא זוג תאומים אשר באו לעולם בסוף בנס גמור, ללא כל התערבות רפואית, כי אם רק בזכות השמחה בה התחזקתי תמיד, ואולי אף בשל הכנסת האורחים בה הייתי נוהג בכל כוחי.

שמחה פשוטה

בחזרתו לארץ ישראל נהג להתפלל מדי יום בבית כנסת מסוים שם היה משתדל לרקוד לאחר התפילה זמן ממושך, פעם אחת שח את ליבו לפני אחד ממכריו שכאשר ממשך הוא לרקוד תמיד בסוף מוצא הוא את עצמו לבד. ידידו ייעץ לו עצה ההולמת את

ר' בעריש למעשה הגיע מפינסק - קרלין לברסלב, סבו היה בכלל ליטאי למדן מן השורה, הרה"ח ר' מרדכי אביגדור זלוטניק קראו לו, הוא היה אחיו של החסיד הנודע ר' יום טוב זלוטניק מאנ"ש בשערי חסד. הסבא שהיה אומר שיעורים על סדר הש"ס זכה לסיימו כמה פעמים ברוב עם.

בעריש, בהגיעו לגיל מצוות נכנס ללמוד בישיבת פינסק שנקראה בשעתו 'קארלין - לעלוב', סבו שהתנגד לדרך החסידות רצה לוודא שר' בעריש לא נמשך לשדות זרים ולכך התנה עמו שלא ייסע לרבי לטישים שערך, אולם חבריו האיצו בו לנסוע 'רק פעם אחת' והוריו שלא עמדו בהצרות התירו לו 'אבל רק פעם אחת'... ר' בעריש הנער נוסע ומתמוגג מהאווירה החסידית שהוא מגלה לראשונה בחייו. הוא מתרגש ומתחיל לבכות מהתרגשות וקרבת אלוקים בטיש הראשון בחייו, ומבקש מהוריו רשות לנסוע פעמים נוספות. בהמשך זכה להימנות על תלמידיו ושומעי לקחו של הרבי מלעלוב הרה"ק רבי משה מרדכי זצ"ל שהיה רבם של חסידי קארלין באותם ימים. בקארלין נכנסה בליבו התעוררות גדולה לשאוג בכל הכח את כל סדר התפילה כמנהגם, וכך נוהג הוא עד היום. לימים בגר ר' בעריש והיה לאיש ונישא למשפחה חשובה מקהילת 'תולדות אהרן'.

עשרה נסיונות

לאחר נישואיו נכונה לו לר' בעריש מסכת חיים לא פשוטה, ר' בעריש היה חשוך בנים שנים רבות, למעלה מעשור! בתחילת נישואיו לא הכיר ר' בעריש את חסידות ברסלב ואף לא העז להציב שם את כף רגלו בשל השמועה הרווחת באותם ימים שמי שעובר על יד מפתן הדלת של חסידי ברסלב בוודאי הוא נמנה על קבוצה שאינה שפויה בלשון המעטה... כעבור מספר שנים יעץ לו הרה"ח רבי גמליאל רבינוביץ שליט"א להצטרף לחסידות ברסלב, 'שם' אמר לו 'תמצא מרגוע לנפשך' בשנים אלו זכה ר' בעריש להכיר אט אט את תורת רבינו הקדוש, היה זה עת החל לפקוד את ה'שול' בשבתות, שם היה משומעי לקחו של הגה"ח רבי יעקב מאיר שכטער שליט"א שהיה מוסר שיעורים בסיפורי מעשיות וליקוטי מוהר"ן מעת לעת, הדברים היו מפעפעים בליבו ונכנסים כאש בעצמותיו, במיוחד נעמה לחיכו עצת ההתבודדות אותה הכיר לראשונה, ואלה התודע לעומק בשיעורים הלוהטים אותם מסר ר' יעקב מאיר, אולם בפועל ר' בעריש נשאר עדיין בקארלין, ר' בעריש לא היה הקארלינר המקורב היחיד, יחד עמו היה הרה"ח ר' שאול שפר, אף הוא חסיד קארלין נלהב שהשתתף גם בשיעורים.

כאמור, דבר אחד העיב על חייו גם אם לא על אושרו, צפייתו לילדים, כעבור מספר שנים ר' בעריש נוסע לחוץ לארץ לשמחה משפחתית, ומכיוון שלא היו לו עדיין ילדים הוא בוחר לנסות את מזלו בחו"ל. בחו"ל ר' בעריש מגלה מהר מאוד היכן מתפללים וותיקין במתינות, חיות והתלהבות כפי שחיבב ביותר, היה זה

עד היום מדי חודש בחדשו אם על ידי ר' בעריש בעצמו ואם על ידי ידידיו שממשיכים בדרכו.

מקימי מעפר דל

גם כשחזרו בני הזוג זלוטניק לארץ ישראל ובחיקם לא תינוק אחד כי אם שניים לא עזבו את מנהגם הטוב להכניס מידי שבת לביתם אורחים רבים, לעיתים עשרה ולעיתים ארבעים, יודעים הם כל באי השול, כמו גם כל נדכאי ירושלים, שבביתו של ר' בעריש ימצאו שמחה ונחמה, וכמובן גם רחמנות והשתתפות במצבם.

ר' בעריש יקושש אורחים מן הגורן ומן היקב, עדי תעלה השמחה מביתו בבתי נייטין שבירושלים, ותפרוץ את כל חומות העצבות של כל יושבי השולחן. באמצע הסעודה הוא נוהג תמיד לתפוס בידיהם של אורחיו, ויחדיו הם מתחילים לרקוד ריקודים סוחפים ושמחים במיוחד לכבודה של השבת. בהמשך הריקודים מתעצמים ומתגברים עד שלאחר הסעודה הם גולשים אלי חצר הרחובות של 'בתי נייטין', ואליהם מצטרפים בעליצות העוברים והשבים.

היו נא בטוחים שלעולם לא יסב לסעודה לבד, הוא יחזר על יושבי קרנות הרחוב ומבואותיהם הנידחים, יביאם לשולחן השבת ויביא אורה על פניהם, לא אחת אמרו לו אנשים שהיו מבאי ביתו ונמנו על האורחים אותם לא עזב ברגעיהם הקשים 'ר' בעריש תדע לך, אם לא היית עושה אתי הכנסת אורחים, ולא היית מרקד ומפזז אתי על הכיסאות ועל השולחנות, הייתי זורק את עצמי מן הגג, ולא היית רואה אותי כבר.. קרבת אותי החיית אותי, חזרתי למעגל החיים והיום יש לי נכדים בזכותך... ובחיוך מפטיר ר' בעריש כיום אני יכול לומר שיש לי כבר נינים.

גם כיום כאשר מצב בריאותו התרופף לא מוותר ר' בעריש על מנהגו ומבקש מאדם שילוה אותו ל'שול' לשמח עוד יהודי ולבנות עוד נפש בישראל, כל שבור לב הנכנס לבית מדרשו בכל שעות היממה מתקבל על ידי ר' בעריש בחביבות כשהוא מרעיף עליו טללי חיזוק, ואף מגדיל לעשות כשהוא מציע לו ללמוד עמו, כך שכיום כשר' בעריש עזב את עבודתו כמלמד בתלמוד תורה רמ"א, הוא יושב והוגה בתורה עם חברותו ודואג למזונות וכיבוד לרווחת הלומדים והמבקרים.

כשאנחנו שואלים את ר' בעריש לסיום מאיפה הוא שואב את הכוחות להתאמץ כל כך, ולאסוף כספים להכין סעודות לאורחים הרבים, הוא עונה כדרכו: 'להיות לבד בסעודה?!' 'שהאבנים יהיו לבד!' יהודי צריך לשבת עם חברים עם עוד יהודים לרקוד ולשמוח'...

וכל מילה נוספת מיותרת - - -

(באדיבות גיליון 'אבקשה')

מידותיו: 'תלך לאסוף כסף עבור יהודים בבתי כנסת, ועל הדרך תפגוש כל הזמן אנשים חדשים, כך תוכל לשמח בכל פעם יהודים רבים'. ר' בעריש שש על הרעיון והחל מחזר אחר מעות לעניים, כשבדרך מפרנס הוא את נשמותיהם של יהודים רבים בשמחתו הפנימית.

ככלל שמחתו הפשוטה של ר' בעריש ידועה היא ומפורסמת לכל מכריו, דברי רבינו הקדוש אודות מעלת השמחה הינם נר לרגליו, תדיר חוזר הוא על דברי רבינו "והעיקר להיות בשמחה תמיד.. וישמח עצמו בכל מה שיוכל.. ואפילו על ידי מילי דשטותא.. לעשות עצמו כשוטה ולעשות עניי שטות וצחוק או קפיצות וריקודים, כדי לבוא לשמחה, שהוא דבר גדול מאוד..." ור' בעריש כמו ר' בעריש רגיל הוא להיות אומר ועושה, מקפץ הוא אל על, פושט את ידיו קבל עולם ומלואו בתנועות של שמחה, ללא משוא פנים ובחן של אמת 'דער רבי האט גיהייסן פרייליך זיין' (רבינו ציוה להיות בשמחה...).

כשאנו שואלים אותו כיצד יכולת באותם שנים ארוכות שהישועה עוד הייתה רחוקה, להיות תמיד בשמחה?! הוא משיב בחיוך ובמאור פנים, רבינו כבר גילה 'צריכים לעשות תנועות של שמחה, ועל ידי זה שמחים בסוף באמת'. ור' בעריש בחיכו הנחצי מדגים לנו מה הם התנועות של שמחה.... ר' בעריש משפיל לרגע מבטו, ולפתע הוא מפטיר מהורהר 'גם כשהבית היה ריק מילדים לא אחת הייתי מפעיל מוזיקה שמחה והייתי רוקד לעצמי בביתי מבלי שאף אחד יודע עד כלות הכוחות, ומשמח את עצמי כרצון רבינו הקדוש... ואנו יודעים הרי ש'כי בשמחה תצאון'... וכך יצא לו ר' בעריש מכל צער וצרה על ידי השמחה הגדולה שהיה שרוי בה בכל עת.

סעודת ראש חודש

ר' בעריש הוא טיפוס חברותי ומאיר פנים לכולם, המעבר מקרלין לברסלב לא היה קל עבורו, אנשים חדשים, בית כנסת חדש, הדגשים אחרים בדרכי העבודה, התקשרות פנימית לצדיק שאינו בגוף גשמי, אולם כאשר הוא חש בליבו שזו האמת - לא אדם כר' בעריש ירפה את רצונו או את נקודת האמת שבו מללהוט וללחוש לו את סודה.

את מנהגם של חסידי קרלין לערוך 'סעודות ראש חודש' הביא עמו לברסלב, ושנים רבות היה עורך הוא סעודות ראש חודש מידי חודש בחודשו לאחר התפילה כאשר כדרכו הוא מתבל את המאכלים בדברי אמונה פשוטים ומאירים השווים לכל נפש עת סועד הציבור את ליבו... אמנם בתקופה הראשונה נתקל ר' בעריש בקשיים מסויימים שהצרו את דרכיו, אולם הוא המשיך לעמוד על כך בקביעות ובעקביות, עד שנהפך הדבר לעניין של קבע הנמשך

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל?
שלח מייל ל- dirshu@dirshu.co.il

מזן הגר"ח קנייבסקי שליט"א: "אדרבה, יש להרבות בדפיקות בשעת אמירת 'המן', שהרי המן בעצמו מרגיש כל דפיקה שדופקים עליו!"

מדריך מקוצר למצוות בענייני חג הפורים, ומגוון הלכות הנוגעות למעשה מתוך פסקי הלכה מאת מרן הגאון הרב יהודה אריה הלוי דינר שליט"א ומתוך ביאורים ומוספים על משנ"ב בהוצאת 'דרשו'

להוציא את פלוני עם ברכת "שהחיינו" עבור המגילה החדשה שלו.

אולם עי' משנ"ב (ס' ח' ס"ק י"ד), בשם פמ"ג שאם כמה קנו טליתות ביחד, צריך כל אחד לברך ברכת "שהחיינו" בעצמו, ולא שייך שאחד יוציא את חברו, משום שלכל אחד יש שמחה עצמית, עי' שם. וא"כ גם בזה לא יכול להוציא, ולכן העצה היא שיצא בשתי הברכות הראשונות מהבעל קורא וברכת "שהחיינו" יברך בעצמו ויכוון גם על המגילה שלו.

דפיקות בשעת אמירת 'המן'

שאלה: האם רצוי להכריז לפני קריאת המגילה שלא ידפקו בשעת אמירת 'המן'?

תשובה: אדרבה, יש להרבות בדפיקות בשעת אמירת 'המן', שהרי המן בעצמו מרגיש כל דפיקה שדופקים עליו (הגר"ח קניבסקי שליט"א, וע"ע רמ"א סי' תר"צ סעיף י"ז).

השמטת אות בקריאת מגילה

שאלה: מעשה באחת הישיבות הגדולות שהבעל קורא קרא "בימים ההם מרדכי יושב", במקום "ומרדכי" יושב, ללא ו' החיבור (ושמעו אח"כ בטייפ שאכן לא אמר) - האם זה מעכב?

תשובה: יש סוברים שמכיון שאין בזה שינוי משמעות כלל, אין זה מעכב (הגרא"ל שטיינמן שליט"א, ועי' "ביאור הלכה" סי' תר"צ סעי' י"ד סוד"ה אין מדקדקין).

ויש סוברים שאפילו אות אחת מעכבת במגילה, ויש לחזור ולקרוא משם (הגר"ח קניבסקי שליט"א).

קריאת המגילה לנשים

אנשים יכולים להוציא נשים בקריאת מגילה, אבל נשים אינן יכולות להוציא את האנשים, משום שחיובן הוא רק לשמוע מגילה ולא לקרוא את המגילה, כשנשים קוראות לעצמן, מברכות "לשמוע מגילה", או לשמוע מקרא מגילה (רמ"א סי' תרפ"ט ומשנ"ב סי' תרצ"ב סקי"א. ועי' משנ"ב סי' תרפ"ט סק"ח).

אחר קריאת המגילה לנשים, אפילו אם יש שם עשרה, אין מברכים ברכת "הרב את ריבנו" (עי' רמ"א תרצ"ב, א', ומשנ"ב ס"ק ח', כן הורו הגרי"ש אלישיב זצ"ל והגר"נ קרליץ שליט"א).

האם מותר לאשה להתחפש לגבר? והאם מותר להתחפש לכומר?

מעיקר הדין מותר לאשה להתחפש בפורים לגבר וכן להיפך, ואין בכך איסור "לא יהיה כלי גבר על אשה ולא ילבש גבר שמלת אשה", משום שאין עושים זאת אלא לשם שמחה בעלמא; אולם האחרונים הזהירו שלא לעשות כן. ולדעת הגרי"י קניבסקי, יש להקל בכך לילדים שלא הגיעו לגיל 'חינוך', וכן דעת הגרי"ש אלישיב; אך החזון איש הורה שלא להלביש תחפושת כזו אף לתינוק.

ולבישת מלבושי גויים כתחפושת, כגון תחפושות של המן ואחשוורוש, דעת הגר"ח קניבסקי שאין בה איסור "ובחקתיהם לא תלכו", אך אין ראוי לעשות כן. ברם, תחפושת מענייני עבודה זרה, כבגדי כומר וכדומה - דעת הגרי"ש אלישיב שאסורה מן הדין, משום "ושם אלהים אחרים לא תזכירו לא ישמע על פיך".

מאיזה גיל חייבים הילדים בשמיעת המגילה?

כבכל המצוות, גם מצות קריאת המגילה יש בה חובת 'חינוך' לילדים; לדעת הגרי"ש אלישיב, חובת החינוך אינה מגיל חינוך הכללי - חמש עד שבע - אלא מהגיל בו מסוגל הילד להתרכז בהקשבה לקריאת המגילה מתחילתה ועד סופה, ואם אינו מסוגל להקשיב לקריאה איטית אך מסוגל להקשיב לקריאה מהירה, יתכן שאביו חייב לקוראה לפניו במהירות. ולדעת הגר"נ קרליץ, חובת החינוך היא מהגיל בו יודע הילד לקרוא בעצמו את כל המגילה, אף אם אינו מסוגל להתרכז בשמיעתה מפי אחר.

מאידך, לדעת הגר"ח קניבסקי, קיימת חובת חינוך גם לחלק ממצוה - וכגון חובת החינוך לצום מספר שעות ביום הכיפורים - ומטרתה שהילד יתוודע למצוות ויכירן, ולכן, אף ילד שאינו מסוגל להקשיב לכל המגילה, עליו לשמוע לפחות את חלקה.

ברכת "שהחיינו" על מגילה

שאלה: קנה מגילה חדשה - האם יכול לכוון גם על המגילה שלו כששומע מהבעל קורא את ברכת "שהחיינו" על המגילה? תשובה: מבואר במשנ"ב (ס' תרצ"ב ס"ק א'), שלא מספיקה כוונת השומע להוסיף עוד דברים בברכת "שהחיינו" רק צריך גם כוונת המשמיע, עי' שם. וא"כ צריך לומר לבעל קורא שיכוון

האם ניתן לקיים מצות מתנות לאביונים בצ'ק?

לדעת הגר"ש ז"א אויערבך, הגר"ש אלישיב, הגר"ש וואזנר והגר"ח קניבסקי, ניתן לקיים מצות מתנות לאביונים באמצעות צ'ק 'מזומן' - דהיינו שנושא תאריך של יום הפורים או קודם לכן - אם ניתן לקבל כסף תמורתו מ'גמ"ח' או משכנים וחברים, ולחילופין, לרכוש באמצעותו בחנות ביום הפורים; אולם לדעת הגר"נ קרליץ אין יוצאים בכך ידי חובה אלא כשניתן לפדותו בבנק ביום הפורים.

ובנתינת צ'ק דחוי לגבאי צדקה, כשהגבאי נותן לאביונים את תמורתו בכסף מזומן - לדעת הגר"נ קרליץ צריך הגבאי לזכות את הכסף לבעל הצ'ק טרם נתינתו לאביונים, אולם לדעת הגר"ש אלישיב והגר"ח קניבסקי אין צורך בכך.

ריבוי עניים או ריבוי מתנה

שאלה: מי שיש לו חמישים שקלים, האם עדיף שיתן לחמישה עניים עשרה שקלים, או לתת לעשרה עניים חמישה שקלים? תשובה: כיון שגם בחמישה שקלים יש קצת חשיבות (שאפשר לקנות בזה קצת אוכל), עדיף לתת חמישה שקלים לעשרה עניים, וכמבואר ברמב"ם (הל' מתנות עניים) שעדיף לתת הרבה נתינות (הגרא"ל שטיינמן שליט"א, והגר"ח קניבסקי שליט"א).

האם יוצאים ידי חובה במשלוח מנות כשהמקבל נמנע מלאכול

את המאכלים?

אדם השולח 'משלוח מנות' ובו מאכלים שהמקבל נמנע לאוכלם מטעמי בריאות - לדעת הגר"ש ז"א אויערבך יוצא ידי חובתו, וכן דעת הגר"ש אלישיב, אך הוסיף כי לכתחילה אין לנהוג כך; ולדעת הגר"ח קניבסקי אינו יוצא ידי חובתו. וכך דעותיהם של הגר"ש אלישיב והגר"ח קניבסקי גם במקרה שהמקבל נמנע מלאכול את המאכלים שבמשלוח מטעמי כשרות. ובמקרה הפוך, שהמאכל אסור באכילה, אך מותר למקבל מסיבה בריאותית וכדומה - כתב הג"ר שלמה קלוגר שהשולח אינו יוצא ידי חובתו.

משלוח מנות בתוך אגרטל

שאלה: שולח עוגיות בתוך אגרטל עבור משלוח מנות, האם צריך טבילה?

תשובה: אם שולחים על צלחת רגילה יש ספק בחיוב טבילה, אבל אגרטל (VASE), היות שאין זה כלי המיועד לאכילה, אפילו אם מניח שם אוכל באופן ארעי, אין בו חיוב טבילה, וכעין המבואר בשו"ע (יו"ד ס' ק"כ ס"ק ט') שאם חותך אוכל עם סכין המיועדת לחתוך ניירות אין חיוב לטובלו.

משלוח מנות למלוה

אין ליתן משלוח מנות למי שהלווה לו כסף (אם לא היה בין כך שולח אליו בלי ההלוואה), משום חשש רבית (הגר"ח קניבסקי שליט"א).

האם ניתן לקיים את מצות השתייה בפורים במשקאות חריפים

או במיץ ענבים?

כידוע, מצוה לשתות יין בפורים "עד דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי", ולפחות לשתות יותר מהרגיל. לדעת הגר"צ פ' פראנק אין לקיים מצוה זו אלא ביין, משום שנס הפורים נעשה באמצעות היין במשתה אסתר; ולדעת הגר"ש אלישיב והגר"נ קרליץ, אם כי עדיף לקיים את המצוה ביין, ניתן לקיימה גם במשקאות חריפים, כגון 'וודקה' ו'ויסקי'.

וגם לדעת הגר"י קניבסקי ניתן לקיים מצוה זו במשקאות חריפים, אולם יש לשתות גם מעט יין, כדי לקיים את הנאמר במגילה: "ימי משתה ושמחה". ולעומת זאת, שתיית מיץ ענבים - דעת הגר"ש וואזנר שאין בה מצוה כלל, משום שאינו משמח כיון שנאמר עליו: "ויין ישמח לבב אנוש".

חייב לבסומי

שאלה: מבואר ברמב"ם דהדין "חייב איניש לבסומי וכו' ", היינו בתוך הסעודה. וקשה אם נעשה שיכור, איך יברך ברכת המזון או שאר ברכות אחרונות?

תשובה: כמובן צריך להיזהר לברך ברכה אחרונה מיד כששם לב שעומד להשתכר כדי לא להפסיד ברכתו (הגר"ח קניבסקי שליט"א), ועי' "ביאור הלכה" (ס' תרצ"ה א' ד"ה דלא ידע) בשם ה"חיי אדם" שאם מפסיד איזו ברכה או מצוה בגלל השיכרות, יצא שכרו בהפסדו.

ביוש אנשים בפורים

אין שום היתר לבייש חברו, וכ"ש רבותיו או שאר ת"ח בפורים. ויש איסור גמור משום "מלבין פני חברו ברבים", ומותר רק באופן שברור שאף אחד לא יפגע מזה (הגר"ש אלישיב זצ"ל והגר"נ קרליץ שליט"א).

השתכר ואיבד כסף

שאלה: השתכר ואיבד כסף שאסף לבני ישיבה, האם חייב לשלם? תשובה: אפילו אם יש מצוה להשתכר בפורים (עי' שו"ע ס' תרצ"ה), בכל זאת, כל זמן שיש לו כסף של אחרים בידו אסור לו להשתכר (עי' "ביאור הלכה" שם בשם "חיי אדם" שאסור להפסיד שום מצוה), ונחשב לפשיעה וחייב לשלם.

מעריב באמצע סעודת פורים

אם נמשכה סעודת פורים בלילה והתפללו מעריב באמצע הסעודה, י"א שלא יאמרו "על הנסים" בברכת המזון, וי"א שבכל גווי אומרים, וע"כ מהנכון לברך ברכת המזון קודם תפילת ערבית (משנ"ב ס' תרצ"ה ס"ק ט"ז)

האם מותר לאשה להתחפש לגבר? והאם מותר להתחפש לכומר?

מעיקר הדין מותר לאשה להתחפש בפורים לגבר וכן להיפך, ואין

ולבישת מלבושי גויים כתחפושת, כגון תחפושות של המן ואחשוורוש, דעת הגר"ח קניבסקי שאין בה איסור "ובחֶקְתֵּיהֶם לֹא תִלְכוּ", אך אין ראוי לעשות כן. ברם, תחפושת מענייני עבודה זרה, כבגדי כומר וכדומה - דעת הגר"ש אלישיב שאסורה מן הדין, משום "וְשֵׁם אֱלֹהִים אֲחֵרִים לֹא תִזְכְּרוּ לֹא יִשְׁמַע עַל פִּיךָ".

בכך איסור "לֹא יִהְיֶה כְּלִי גִבֹר עַל אִשָּׁה וְלֹא יִלְבֹּשׁ גִּבֹר שְׂמֹלֶת אִשָּׁה", משום שאין עושים זאת אלא לשם שמחה בעלמא; אולם האחרונים הזהירו שלא לעשות כן. ולדעת הגר"י קניבסקי, יש להקל בכך לילדים שלא הגיעו לגיל 'חינוך', וכן דעת הגר"ש אלישיב; אך החזון איש הורה שלא להלביש תחפושת כזו אף לתינוק.

הסיפור היומי

במשך כל היום ציפיתי במתח לטלפון שיבשר לי שכרטיס האשראי לא עובר. אבל למרבה הפלא - דממה! בערב שבו רעייתי ובתי הכלה הביתה עם שקיות עמוסות. "האשראי?! לא היתה אתו שום בעיה!", אמרו. עמדתי אחוז תדהמה...

איך קונים בגדים ב-2000 דולר כשבכרטיס יש רק 300? - בשביל זה צריך לקרוא את המגילה...

בהן, והלה אומר לאחר התנצלות קצרה שבעברו על חשבונותיו ראה שאירעה טעות מצערת ובמקום לחייב את הכרטיס ב-980 דולר, חייב אותו רק ב-9.80 דולר, ועל כן נפשו בבקשתו שנפרע לו את החוב. חיפשתי את הקבלה שאשתי קיבלה ממנו וראיתי שהצדק עמו. הרגעתי אותו כשאני אומר לו שאני יהודי ירא ואשלם לו ככל שאצטרך לשלם עד הפרוטה האחרונה.

"אז אמרתי לעצמי, אם הקב"ה הזיז נקודה אחת קטנה כדי שאשתי תוכל לקנות מלבושים לכלה בדרך כבוד, הבה ואראה מה עם החשבונות האחרות. לקחתי לידי חשבונות נוספת מחנות אחרת, ומה גדול היה הפלא כאשר גיליתי שבמקום לחייב את הכרטיס ב-837 דולר, הם זיכו את הכרטיס באותו סכום. מכך הבנתי איך יכלה אשתי לקנות בחנות השלישית, שהרי עכשיו כבר היה הכרטיס טעון בסכום מכובד. וכך הלכה אשתי במשך כל היום וקנתה כל מה שצריך מבלי שתדע אפילו מה מסובבים מן השמים בעבורה. [כמובן שאת כל הסכום הזה, שהגיע אלי בטעות, התכוונתי להחזיר כמה שיותר מוקדם, אך מכל מקום הייתה זו מעין 'הלוואה' מהשמים שאפשרה לי מרווח נשימה]."

היהודי הזה המשיך לספר, כי הוא שח מעשה זה לחברו, וחברו שנתרגש מאוד מראיית דרכי ה', הלך וסיפרו בשמחת שבע ברכות שנערכה במשפחתו, ואחד מן השומעים סיפרו לאשתו ואשתו לחברתה, וכך נתגלגל לו הסיפור עד שנשמע הדבר לעשיר אחד שהתרגש מאוד ולבו נפתח לרווחה. התחקה העשיר לדעת מיהו בעל הסיפור ושלח לו מעטפה. השליח לא היה יכול להתאפק, פתח את המעטפה וראה בפנים אלפיים וחמש מאות דולר, פחות או יותר אותו סכום שהוציאה אם הכלה באותו יום שקנתה לבתה את מלבושי החתונה.

בדרך הטבע או מעל הטבע?

ועתה ישאל השואל: האם מעשה זה הוא נס בדרך הטבע או שלא בדרך הטבע? התשובה היא שאין בזה חילוק גדול, כי

שח הגה"ח רבי שמעון שפיצר שליט"א:

שמעו סיפור שסיפר יהודי אחד מקרית יואל מה שאירע לו זה עתה בחורף תש"פ:

"עובד אני לפרנסתי בחנות נעלים במאנסי, ואני מרוויח בצמצום גדול, כאשר בקושי יש לי לכסות את הוצאות ביתי. הקבועות. בעמדי שנה זו לפני נישואי בתי, עשיתי כל מה שביכולתי כדי להשיג עבור הוצאות הנישואין, אך ללא הועיל. כשבועיים קודם החתונה עשו עבורי מגבית ומעבידי הבטיח שיתן דולר מכיסו כנגד כל דולר שיתרמו עבור הוצאות הנישואין, אך גם מזה לא יצא מאומה. הלכתי לאיזה עשיר גדול שיש לו לב פתוח, ואפילו לקחתי עמי איש אחד בעל שפה ברורה שיהיה לי לפה ולמליץ, אך גם זה לא הועיל כלום, והייתה לי חלישות הדעת גדולה.

"קרוב למועד החתונה פנתה אלי אשתי בבקשה שאתן לה את כרטיס האשראי שלי, כי היא נוסעת עם הבת הכלה למאנסי לקנות שם את מלבושי הכלה. ידעתי שיש לי בכרטיס האשראי לא יותר משלוש מאות דולר, ואע"פ שידעתי שבגדר ליצנות הוא ליתן עבור קניית מלבושי הכלה שלוש מאות דולר בלבד, נתתי לאשתי את הכרטיס מפני שלא היתה לי ברירה אחרת, ולא גיליתי לה כמה כסף יש בו.

"הלכתי למלאכתי כהרגלי וציפיתי לישועה. בכל עת הסתכלתי על הטלפון לראות אם אשתי מתקשרת לי להודיע לי שהכרטיס אשראי אינו עובר, אבל למרבה הפלא הטלפון לא התקשר. בסוף היום דלת ביתי נפתחה לרווחה, ואל הבית נכנסו אשתי ובתה הכלה עם שקיות עמוסות בידיהם, בספרם שרכשו את כל המלבושים מאל"ף ועד ת"ו והאשראי עבר בכל החנויות בלי שום קושי.

"עמדתי אחוז תדהמה מבלי יכולת לפצות את פי..."

"לפתע אני מקבל טלפון מאחד מבעלי החנויות שאשתי ביקרה

איזה מוסד. ניגש ליהודי אחד ממכריו וביקש ממנו שיתן לו רשימה של כתובות של נדיבים. אמר לו מכרו: "מי הגיד לך שאתה זקוק לרשימה כזו?"

"ואלא מאי?" - שאל אותו המשולח.

אמר לו מכרו: "הבה ונכנס כאן לבית המדרש הקרוב ונבקש מהאברכים".

תמה המשולח: "אברכים אלו מה יש להם ליתן? הלא רק עכשיו הקימו את בתיהם!"

פנה אליו מכרו בלשון שאלה: "אתה רוצה להסתייע לבד או שאתה רוצה שהקב"ה יסייע לך? אם אתה רוצה שהקב"ה יעזור לך, אינך זקוק לרשימה של כתובות".

סופו של דבר היה שהמשולח השתכנע, הוא נכנס לבית המדרש והתחיל לדבר על לב האברכים, והנה עלה בידו לעורר אותם להתגייס עבור המוסד שלו, והביאו למוסד סכום של שלושת מאות אלף דולר!!! ולא זו בלבד, אלא אברכים אלו נעשו מתומכיו הגדולים ומחזיקים את המוסד שלו באופן קבוע זה כבר יותר מעשרים שנה.

יאמר האדם: הלא דבר טבעי הוא זה, כי כן צריך תמיד למצוא את האברכים הצעירים אשר עדיין יש להם את רתיחות הדמים, ולא את העשירים הגדולים שכבר נתקררה דעתם? - יידע אדם זה שבעצם זה שהוא חושב כך, הוא מרחיק את עצמו מן ההצלחה. כי כל סוד ההצלחה הוא במה שאין האדם חושב שיש לו מהלך בדרך הטבע, אלא מוסר הדבר בידי הקב"ה.

מדוע הדגים נבלעים מצד ראשם?

הגה"ק רבי חיים מאיר יחיאל מאסטרואוצע זיע"א אמר: מדוע תמיד כשדג גדול בולע דג קטן, אם יפתחו את בטנו יראו שראשו של הדג הקטן הוא לצד זנבו של הדג הגדול וזנבו לצד ראשו? העולם אומרים שהסיבה היא כי הדג הגדול, תוך כדי שהוא רודף אחר טרפו, הקב"ה מזמין לו דג אחר ששט לו בבטחה אל תוך פיו, וכל זה כדי ללמד לאדם שגם אם ירדוף אחר פרנסתו, פרנסתו תבוא לו ממקום אחר ולא ממקום זה שרדף אחריו.

אך אולי אפשר לומר טעם אחר בזה: הנה בזוהר הקדוש איתא שעיני הדגים לעולם אינן נעצמות ובגלל זה אין הדג חושש שיבוא דג אחר גדול ממנו מלפניו ויבלענו, וכל פחדו אינו אלא שיבוא דג מאחוריו ויטרפנו. ומה שנעשה בפועל הוא, שממקום זה שהוא מרגיש בטוח, משם בולעים אותו, וממקום זה שאינו מרגיש בטוח, אין בולעים אותו.

הוא אשר אמרנו: ממקום זה שהאדם מרגיש שיש לו מהלך, שיש לו אחות בבית המלך, משם הוא נכשל. ולהיפך, ממקום זה שהוא מרגיש אובד עצות ומוכרח לבטוח בה' ולהתפלל אליו, כאסתר בשעתה שאמרה לך כנוס את כל היהודים וכו' - משם באה לו ישועתו.

(הבינו)

בסופו של דבר הקב"ה מסובב את הטבע ומשנה אותו לפי צרכי בניו, ואם היו ראויים היה משדד להם את מערכות הטבע ועושה להם נסים גלויים כפי שעשה לאבותינו בקריעת הים, אבל כיון שישנו הסתר פנים, לכן הוא מלביש את הנס בלבוש טבע. ומכל מקום אין לנו לדאוג, כי הרבה לבושים יש לו להקב"ה כדי שיוכל לעשות לנו נסים על ידיהם.

נלמד את מגילת אסתר בהתבוננות ונגלה שהקב"ה עשה שם ניסים גדולים בתוך מהלכי הטבע לבני ישראל אע"פ שלא היו ראויים אז, ומזה נבין שאף לנו יעשה ניסים כפי שעשה להם בימים ההם בזמן הזה, אך זאת בתנאי שלא יהיה לנו שום מהלך משלנו איך לכסות את ההוצאות, כי אם נדע, נהרוס לעצמנו בידיים.

אתמול סיפר לי יהודי: "עשיתי שידוך לבני הראשון ושאלתי את השאלה המתבקשת: "מאין יבוא עזרי?" עשיתי חשבון וראיתי שהשבוע הראשון בלבד כבר עלה לי חמש וחצי אלף דולר, התשלום לשדכן, שמחת התנאים וכו', והנה הגעתי לחמש וחצי אלף דולר! הרמתי את עיני לשמים והתפללתי מעומק לבי שהקב"ה יכסה לי את החוב כי אינני רוצה לשקוע בחובות.

"והנה אירע דבר שמעולם לא הייתי מעלה אותו ברעיוני. לפני שנים הרבה השקעתי סכום קטן באיזו השקעה, ובמשך השנים כל אימת שבדקתי את מצב ההשקעה, גיליתי שלא זו בלבד שאין לה רווח עוד יש לה הפסדים. כעת נקלעתי לחו"ל לצורך איזה ענין, וכבדרך מקרה פגשתי את בעל ההשקעה. ביקשתי ממנו לבדוק שוב את מצבה, הוא בדק והנה ראה שיש רווח בן שמונה אלף דולר.

"מן הדין היה צריך ליתן לי רק ארבעת אלפים דולר כי היתה זו השקעה משותפת, אך אמר לי שהיות שבמשך כל השנים כאשר ההשקעה נחלה הפסדים לא עוררתי מהומות, הוא נותן לי כעת חמשת אלפים דולר מן הרווחים. כך קיבלתי בחזרה חמשת אלפים דולר מתוך חמש וחצי אלף, ולאחר מכן הגיעו לידי עוד כמה מאות דולרים בדרך לא דרך ועוד נותרתי עם עודף..."

יבוא אדם ויטען: אבל אני לא השקעתי את ממוני בשום מקום, איך יעזור לי ה'? הבל הבלים! הקב"ה יש לו אלפי דרכים.

הנה זה עתה סיפר לי עוד אחד שהיה זקוק לשלושה וחצי אלף שקלים עבור הוצאות ה"ווארט", ולא היתה לו פרוטה לפורטה, והנה ביום עריכת ה"ווארט" הגיע אחד להחזיר לו חוב ישן נושן שכבר נתייאש ממנו וכבר פרח אפילו מזכרונו, על סך שלושה וחצי אלף שקלים, לא פחות ולא יותר!

האדם חושב שהוא צריך להלביש את הנס בלבושים. לא! אינך צריך להלבישנו. הקב"ה ילבישנו בשבילך. מי שנותן את המתנה, נותן אותה ביחד עם העטיפה העוטפת אותה.

הקב"ה לא זקוק לכתובות של עשירים

סיפר לי יהודי מעשה שהיה לפני שנים רבות:

משולח אחד הגיע מארץ ישראל לאמריקה לקבץ כסף עבור

הייתכן שהמלאכים לא יתלהבו מדבר עצום שכזה?! - כדור זוהר של אנרגיה גרעינית בעל מיליארדי כוחות סוס, המאיר ללא הפוגה כבר למעלה מ-5,000 שנה ושולח אלינו כמויות בלתי נגמרות של אנרגיה בקצב מדהים

מי שאינו שם לב לכך מפסיד את אחד הדברים המשמחים ביותר בחיינו! עלינו לקחת דוגמא
מהמנורה ולומר: "אה! ברוך אתה ה' יוצר המאורות!" | הגה"צ רבי אביגדור מילר זצ"ל

זו אינה ממעטת מחשיבותן ויקרותן של מתנות אלו כלפי האדם הפרטי.

"ועשית מנרת זהב טהור" (שמות כה, ל)

איני מתיימר כאן לבאר את פנימיותה של המנורה. אור הנרות, שהאיר תמיד בבית המקדש - הוא נושא גדול מאוד. אולם בכל זאת נראה שיש לנו הרבה מה ללמוד בעסקנו במצוה זו, משום שזהו נושא נהדר כל כך, ויש בו כל כך הרבה לימודים - וכולם נכונים!

המלאכים מתרגשים
ההודאה על המתנה הנפלאה של האור, לא נתחדשה על ידי אנשי כנסת הגדולה, אלא היא נמצאת כבר אצל המלאכים. מדוע מוזכרים המלאכים בברכת "יוצר אור"? איזו שייכות יש להם לכאן? התשובה היא, שהמלאכים הם דוגמא עבורנו, ומהם נלמד עד כמה גדול חיובנו להודות לה' על מתנה נפלאה זו. המלאכים הנם בעלי השגה נעלה מאוד, "כלם אהובים כלם ברורים כלם גבורים" - ואעפ"כ, ממה מתרגשים מלאכים אלו? מהאור! הם קוראים "בקול רעש גדול" - לא כמונו, שאנו ממלמלים את המלים בשקט - המלאכים מתלהבים ומתרגשים, מתמלאים שמחה והכרת הטוב כאשר הם רואים את האור שברא ה'! המלאכים "מברכים ומשבחים - ומפארים", ועל מה? - "על מאורי אור 'שיצרת יפארוך סלה", על האור הנפלא שברא הקב"ה! על זה משבחים המלאכים, זהו הדבר שמלהיב ומרגש אותם, וממלא אותם בשמחה - אור השמש!

הענין הראשון העולה בדעתנו הוא, הברכה האדירה שבאור השמש. כאשר אדם מנסה לדבר על נושאים מעין אלו, ישנה בעיה מסוימת, משום שקשה לאחרים להרגיש את מה שנמצא בלבו של המדבר. אולם מה אעשה? העיסוק בזה הוא חיוב שנתחייבנו בו על ידי אנשי כנסת הגדולה!

ובאמת, היאך יתכן שלא יתלהבו המלאכים מדבר עצום שכזה? כדור זוהר של אנרגיה גרעינית, בעל מיליארדי כוחות סוס, השולח את קרניו אל כדור הארץ. האור הוא דבר פלא, דבר נסי, חומר קסום, ועד היום אף אחד אינו יודע להגדיר בדיוק מהו. ישנה מחלוקת גדולה בין המדענים כיצד להגדיר את האור, האם הוא "חומר" או "כח". זו תעלומה. מצד אחד, האור הוא צורה של אנרגיה, אבל מצד שני, כיצד עוברת אנרגיה זו ממקום למקום? הרי האור עובר במהירות עצומה - כשלוש מאות אלף קילומטר בשניה. לא בשעה, אלא בשניה! אנו עומדים כאן, ואור השמש מאיר לנו ממרחק עצום. האור שאנו רואים עכשיו, יצא לפני כשמונה דקות מהשמש - מרחק של כמאה וחמישים מיליון קילומטר מכאן!

בכל בוקר אנו מברכים את ברכת "יוצר אור", שהינה הברכה הארוכה ביותר שבסדר התפילה. כיצד נוכל אם כן להתעלם מנושא זה? ואל נא תחשבו שהברכה זו מתייחסת ל"אור הגנוז", או ל"אורו של משיח" - לא ולא! הברכה עוסקת באור שלנו, אור השמש, אותו אנו רואים בכל יום. אור זה מחייב אותנו להודות לה'.

למרבה הצער, בעודנו מברכים ברכה זו, לעתים קרובות ראשנו נמצא במקום אחר, ואנו נזכרים "לנחות" בחזרה רק כאשר מגיעים לקריאת שמע. בכך אנו מפסידים הזדמנות להודות לה' על המתנה ששמה "אור".

עבור רובם של בני אדם, קשה לקבל דברים מעין אלו. אם הייתי מדבר אתם על איזה חסד פרטי שעשה עמם הקב"ה, משהו שהוא מיוחד עבורם - יתכן וישמחו בזה. אבל קשה להם לשמוח ולהתפעל מטובה שניתנה לכל העולם. העובדה שאור השמש הוא דבר שנהנים ממנו כל באי עולם, גורמת לאנשים שלא להתעניין באור ושלא להתפעל ממנו. אם היה אפשר להחשיך את כל העולם, ולהשאיר את השמש לשימושם הבלעדי - או אז היו הם מבינים את גודל המתנה של האור, אבל כעת שכל העולם נהנה מהאור, מסתלקת כל הנאתם.

לכן כתב החובות הלבבות (שער עבודת האלקים פ"ה) שמוטל על האדם ללמוד להודות לה' על "הטובות הכוללות" - כלומר הטובות שהיטיב השי"ת לכולם, ולא רק על הטובות המיוחדות שמטיב עמנו. בודאי מחוייב כל אחד ואחד מאתנו להודות לה' על טובות כוללות אלו, משום שהעובדה שכולם נהנים מטובה

המנורה האדירה שבשמים

לולא השמש, כדור הארץ היה הופך לקוביית קרח. שום דבר לא היה מסוגל לנוע על פני הארץ, משום שכל האנרגיה הקיימת בעולם מגיעה מהשמש. כדור אש זה מאיר ללא הפוגה כבר זמן

בשמים. יש לנו אור! המנורה שבבית המקדש היא ביטוי של הכרת הטוב, והיא מזכירה לנו להודות להש"ת על אור השמש המאיר תמיד, גם בלילה, השמש מאירה במקום אחר על פני תבל. העובדה שהתרגלנו לאור השמש, ואיננו מגיבים בהתלהבות כאשר אנו רואים אותו - היא אשמתנו הבלעדית! השמש היא עדות אדירה לבורא העולם, ותפקידנו הוא להתלהב ולהתרגש מהאור.

"ומתוק האור וטוב לעינים לראות את השמש" (קהלת יא, ז) - ראיית השמש היא תענוג, אבל מי שאינו שם לב לזה, מפסיד את אחד הדברים המשמחים ביותר שבחינו - אור השמש! אנו חייבים לקחת דוגמה מהמנורה ולומר "אה! ברוך אתה ה' יוצר המאורות!"

(תורת אביגדור)

רב, למעלה מחמשת אלפים שנה, ושולח אלינו אנרגיה בקצב מדהים. הוא אינו נח ולו במעט, גם לא לרגע קל. המדענים מדדו את האנרגיה היוצאת מהשמש, ואין בה שום שינוי. כל עוד הקב"ה חפץ בכך, תמשיך השמש לשפוך אלינו כמויות בלתי נגמרות של אנרגיה.

יום יבוא ויגמר הנפט הנמצא במדינות ערב, ומדינות העולם ישלחו לחלל החיצון לוויינים שיקלטו את אור השמש ויפיקו ממנו אנרגיה, משום שרק חלק קטן מאור השמש מגיע לכדור הארץ, ורוב רובו נאבד בחלל החיצון, אבל יום יבוא ויצליחו לנצל חלק גדול יותר מאור השמש ולנתבו לכדור הארץ, ובני האדם יוכלו להנות מהאנרגיה של השמש.

אשר על כן, תפקידנו הוא לשים לב לכדור אש זה שדולק תמיד

סגולות וישועות

"הסגולה הזאת ידועה ומפורסמת - ובכל זאת מצוה לפרסם אותה שוב ושוב בכל שנה ושנה, משום 'אל תמנע טוב מבעליו'!"

הגה"ח רבי נחום כהן שליט"א על הסגולה המיוחדת של 'קב הישר' ועל הסיבה שבגינה זכות מרדכי ואסתר עוזרת לפעול ישועות למעלה מדרך הטבע

ותחנונים בכל עת, ובמיוחד כשיש עת רצון, ואז נוכל כולנו לפעול ישועות גדולות בעזרת ה'.

"ובאמת הכח המיוחד של זכות מרדכי ואסתר יותר משאר צדיקים, הוא בזכות מסירות הנפש שלהם, שהסכימו למסור עצמם בידיהם של המן ואחשוורוש, כדי להציל את עם ישראל בגשמיות וברוחניות.

"כי הכח של מסירות נפש הוא עצום, וכשאדם מתנהג נגד הטבע שלו שלכאורה אמור היה לגרום לו להימנע מסכנה ולנסות למלט את עצמו ממות, ובמקום זאת נכנס היהודי לגוב האריות ומוסר עצמו למיתה למען שמו באהבה, הרי הוא בעצם משבר ומשדד את הטבע, והופך להיות מעל הטבע, ומי שהוא מעל הטבע, הרי יש לו גם כח לפעול ישועות על טבעיות.

"לכן חשוב שחוץ מניצול הזמן של הסגולה הנפלאה הזאת, להתפלל מעמקי הלבבות על כל הישועות הנצרכות לנו, שנדע גם ללמוד מהכח של מרדכי ואסתר ולנסות גם אנחנו להגיע לאפס קצה הדרגה הזאת של מסירות נפש, ולא דווקא במסירות נפש למיתה ל"ע, אלא כל פעולה של שיבור הטבע נותנת יותר כח לתפילות שלנו ומאפשרת לנו להתעלות מעל הטבע."

יעקב א. לוסטיגמן

במהלך שיחה שקיימנו עם הגה"ח רבי נחום כהן שליט"א, המכונה 'בבא נחום' אודות גודל מעלת ימי הפורים ועבודת הקודש של אנשי ירושלים של מעלה בשנים קדמוניות ביום זה, שיחה שתופיע בעז"ה בעלון 'לקראת שבת' הקרוב, ביקש הרב כהן שנפרסם ברבים גם את גודל הסגולה הידועה שכתב בעל 'קב הישר' כדלהלן:

"יום זה הוא מסוגל מאד שיקובל תפילתנו בזכות מרדכי ואסתר, וכל מי שצריך רחמים על איזה דבר שהוא צריך להתפלל, יקח פנאי לעצמו ביום התענית ויאמר תחילה מזמור כ"ב בתהילים 'אילת השחר', ואח"כ ישפוך שיחו לפני ה', ויבקש בקשתו ויזכיר זכות מרדכי ואסתר אשר בזכותם ייעתר לו הקב"ה, ויפתח לו שערי רחמים, ותקובל תפילתו ברצון."

"הסגולה הזאת ידועה ומפורסמת", אומר הרב כהן, "ובכל זאת מצוה לפרסם אותה שוב ושוב בכל שנה ושנה, כי זה כמו שאמרו "לית לך אל תמנע טוב מבעליו?", אתה רוצה למנוע טובה מישראל חלילה? הרי כולנו רוצים שיהיה טוב לכל עם ישראל, ולכן אנחנו צריכים לעזור זה לזה לעורר את הלבבות לתפילה

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל?

שלח מייל ל- dirshu@dirshu.co.il

דיברנו על זמני שכיבה וקימה, שליחת הילדים, ארוחת הצהריים, עזרה בבית ועוד. אבל ישנו מרכיב חשוב נוסף, שלצערנו בדרך כלל הוא נזנח מרוב הטרדות והעומס. נקרא לילד בשמו: להכניס לסדר היום זמן איכות להורים!

זמן איכות להורים הוא לא לוקסוס, הוא חיוני לילדים שלכם לא פחות מאשר לעצמכם! | מסירות עם גבולות - מאמר שביעי בסדרה מאת המחנך הרב פנחס ברייער שליט"א

נעבור למחלקת ביגוד הכוללת תפירה, סריגה ותיקונים. מחלקת הכביסה הדורשת שליטה בכל סוגי התוכנות, הבנה בסוגי החומרים, השרייה, סחיטה וטמפרטורות שונות. סוגיה של ממש... ועוד לא הגענו למחלקה הרפואית הכוללת התמחות בכל סוגי הכאבים - מכאבים העוברים עד החתונה... עד מיחוסים החולפים רק עם ממתק. סוגי חבישה שונים - על הפצע או דווקא במקום הבולט...

כל אמא ממוצעת שזכתה לגדל שבט בישראל, יכולה להתחרות בשקט במדריכה להתפתחות הילד, שרכשה ידע רק במסגרות לימודיות ולא בשטח... ועוד לא נגענו בלימודי שפה ומוטוריקה, מיומנויות שונות כמו התלבשות ואכילה, נימוסים והליכות שכל הורה מעניק לילדיו במסגרת התפקיד. ולא נשכח את המחלקה הפסיכולוגית הכוללת ייעוץ, הקשבה והפנמה, אמפתיה והכוונה, הדרכה ותמיכה...

אב המשפחה גם הוא נושא תפקיד מורכב. הטרדה היומיומית על המחיה ועל הכלכלה היא פרויקט מורכב, הכולל לימודים, ריצות, בנקים, סידורים ותשלומים, כשהוא משמש במקביל גם בתפקיד השופט והשוטר, המפשר והמגשר. ומעל הכול, מטרת העל, הייעוד המרכזי - חינוך הילדים לתורה ויראה!...

כמה עמל, כמה מחשבה, כמה מסירות דורשת המילה הבודדת 'חינוך'. כמה מקום, כוח ומוח זה דורש מאתנו... אומנם ברור כי תקופת החיים של גידול הילדים וחינוכם היא תקופה נפלאה ומלאת סיפוק, כפי שמעידים המבוגרים שעברו כבר שלבים רבים בחייהם, אבל אם לא נטפח את ההורה שבנו, אם לא ניתן לו כוח, אם לא נעודד ונקשיב לצרכיו - איך יהיה לו כוח לתפקיד מורכב ומיוחד כזה!...

תרימו ראש, תתחילו לחיות

רבים רבים מאתנו עסוקים כל יום, כל היום, ולמעשה כל החיים בנתינה אין סופית, ימים כלילות. פעמים רבות זה על חשבון הדאגה לעצמנו. אנחנו שוכחים שגם אנחנו זקוקים לכוח, אנחנו שוכחים להקדיש לעצמנו את שעות השינה הדרושות, את היציאות, את האוורור הנדרש, את מילוי המצברים... ומי שמשלמים את המחיר הסופי הם הילדים. להם יש בסופו של דבר הורים סחוטים, עייפים ו...עצבניים!!!

הרחבנו במאמרים הקודמים על זמני שכיבה, קימה, שליחת הילדים, ארוחת הצהריים, עזרה בבית ועוד. במאמר זה נתייחס למרכיב חשוב נוסף בסדר היום, שלצערנו ברוב הפעמים, מרוב טרדות החיים והעומס - הוא מוזנח, ואנו לא מייחסים לו מקום וזמן.

נקרא לילד בשמו: להכניס לסדר היום זמן איכות להורים! גם היצירה המושלמת ביותר מחייבת מעקב מתמיד, שיפוץ ותיקונים. דבר שאינו מטופח באופן קבוע, יהפוך תוך תקופה קצרה למוזנח בצורה משועת. בית חדש ומפואר, אם לא יעבור שטיפה וניגוב מדי שבוע - יהפוך תוך תקופה לאתר מאובק ומחניק. צמח שלא יעבור השקיה, גיזום וניכוש - לא יתפתח, ובהמשך אף ינבול... אקווריום שלא יטופל כראוי יהפוך למקום מזוהם ומסוכן, ודגי הנוי שבו ימותו.

אין צורך שמישהו יבוא ויהרוס, חוסר טיפוח מייצר הרס... כל שכן האדם, נזר בריאה; כשהוא לא מתוחזק כראוי, על כל צרכיו הפיזיים ובעיקר הנפשיים, סופו לנבול ולהפוך לצל אדם, לדמות שתגרור את החיים, לחסר חיות וחיוניות!...

53,000 ₪ לחודש לעובדת המסורה

ניגש לתכלס'. תפקיד ההורות הנו מורכב ביותר: מהדאגה הקיומית לכל צרכי הבית, עובר לגידול הילדים במובן הפיזי, כהאכלה, הלבשה, כביסה וניקיון, קניות וסידורים, עד לחלק החינוכי על כל המשתמע מכך.

אם היינו עורכים רשימה ממוספרת, מה כולל המושג 'עקרת בית', בכמה תחומים היא צריכה לשלוט - היינו מופתעים לגלות עד כמה התפקיד מיוחד ומורכב. אם נחלק ונסווג זאת לפי תחומי מקצוע, נוכל להופיע כמעט בכל סיווג בספר הטלפונים. וכבר אמר מי שבדק, שאם היינו מחשבים את המשכורת המגיעה לעקרת בית לפי חישוב שכר מינימום, הייתה משתכרת סך 53,000 ₪ לחודש!!!

מדובר במחלקת הקייטרינג הכוללת מאכלי יום יום, שבת וחג, תוך התמחות גם בארוחות קלילות של בוקר וערב, מאותה ביצה, מאותם מלפפון ולבן - אומנות של ממש! ומה לגבי הקונדיטוריה הביתית, המספקת חלות, לחמניות, מאפים ועוגות לכל חג ומועד, עם או ללא סוכר?!

ואני תמה בקול, מאי חזית? מי אומר שהזוג הצעיר חשוב יותר מההורים?! מה עם חיך קודמים!... מספיק קשה עם מה שחייבים לתת, עם מה שמקובל, אבל מעבר לכך - מה פתאום. מה עדיף לזוג הצעיר - רהיטים או הורים???... ניתן לטעות ולראות בכך מסירות יתר של ההורים, אך אם הם היו דואגים קצת גם לעצמם, אזי לילדים היו הורים שמחים, הורים שנהנים לתת...

התורה מחייבת אותנו במצוות "ואהבת לרעך כמוך". שמעת ב שם הגאון ר' שמעון שקאפ זצ"ל: כדי שתהיה מסוגל לאהוב את רעך, חייב אתה לאהוב את עצמך! כי אבוי לאדם שאינו מפרגן לעצמו כלום, ולחברו ייתן את מה שאינו נותן לעצמו. מי שאינו דואג לעצמו, יתקשה לדאוג לזולתו. אומנם לגבי תפקידנו כהורים, עצם הנתינה גורמת הנאה, כדברי חז"ל - יותר משהעגל רוצה לינוק הפרה רוצה להניק, אך בכל זאת, צריך להיות בעל מדרגה של ממש, עד כדי ביטול הישות העצמית...

יש אנשים מיוחדים, מורמים מעם, שדי להם בקב חרובים משבת לשבת, והם מסוגלים ליהנות מהנתינה נטו. אבל מי שעדיין לא זכה בדרגה זו, חשוב שיתחיל לדאוג קצת גם לעצמו, כדי שהנתינה היומיומית שלו תהיה איכותית ואמתית.

נקבע מראש זמני איכות, ארוחה משותפת או זמן של ביחד, שבו ממלאים את המצברים למען ילדינו. נבדוק את עצמנו, כל אחד בהתאם לנתונים שלו; מה יועיל לנו, מה ייתן כוחות. ונתחיל לחיות.

לקבלת גישה לתכני חינוך שידורים חיים והרצאות של הרב פנחס ברייער הי"ו ניתן [ללחוץ כאן](#)

אדם הנותן ונותן על חשבון החיים שלו עצמו, הופך במקרים רבים לאדם ממורמר, אדם מחוק, אדם מוזנח נפשית, ואז הנתינה היא כבר טכנית, ללא שמחה, על דרך מה שכתבו חז"ל: "מאכילו פסיונים ויורש גיהנום"...

אנו שומעים פעמים רבות הורים מתבטאים בסגנון: "מה לא עשיתי בשביל הילדים", או "את כל החיים שלי הקרבת למענם". זה נשמע כמו האשמה ואכזבה, ולא כמישהו המעיד על יצירת חייו. אלו הורים שנתנו ונתנו, ושכחו שגם הם בני אדם. הנתינה האובססיבית הזאת הולידה מרמור עמוק ותסכול מהחיים. וחבל! בואו נדאג גם לעצמנו, נקשיב לקול הפנימי הדורש לפעמים מנוחה, הזקוק לאוכל טוב, לגיוון ושחרור. בואו נדאג לעצמנו באמת, לטובת ילדינו! כשההורים שמחים ורגועים, הנתינה שלהם שופעת, היא באה ממקום בריא, ממקום של שמחה.

אם אתם מזדהים עם התחושות ומרגישים עייפים מהחיים, אז תהיו כנים ותקשיבו לעצמכם... אל תנסו להיות מה שאתם לא!

זוג נעליים לאבא

הדברים מקבלים משנה תוקף כשמגיעים לתקופת נישואי הילדים. אז אין ברירה, התפקיד מחייב... אבל רואים הורים שהחיים כאילו נגמרים להם חלילה; הם מקריבים הכול הכול למען הילדים, ומילא אם היה מדובר במינימום כבגד ללבוש ולחם לאכול... פעמים רבות ההורים סוחטים את עצמם לתוספת ריהוט או רכישת דירה יקרה, על חשבון החיים שלהם; הם לא פרגנו לעצמם זוג נעליים, כי לילד אין עדיין ארון ספרים.

השו"ת היומי

דיני נסיעה מעיר לדרך בפורים משולש

David Cohen/Flash90

משולחנו של הרה"ג רבי מרדכי הלוי שוורצבורד שליט"א מורה הוראה 'נאות שמחה' - מודיעין עילית

לא בסעודה ולא במשלוח מנות, ג. בן כרך שרוצה לנסוע לשבת לעיר, יש בזה ספק בפוסקים האם בן כרך שביום י"ד הולך לעיר לט"ו נפטר מזה ומזה, ולצד זה אסור לעשות כן כדי לא לבטל מצות פורים, או שנשאר עליו חובת ט"ו, לכן לכתחילה ראוי שלא לנסוע מכרך לעיר לשבת, ובמקום צורך כתב בחוט שני שהואיל ואינו מפקיע מצות המגילה, שבין כך ובין כך קורא ב"ד וכן מקיים מתנות לאביונים, ולחזו"א גם משלוח מנות מקיימים ביום שישי, לכן אין איסור לנסוע לשבת, ויאמר על הניסים וגם יעשה ביום ראשון סעודת פורים ומשלוח מנות מספק.

שאלה: מה הדינים במי שנוסע מעיר שבה פורים ב"ד לירושלים ששם פורים לשבת, וכן להיפך מי שנוסע מירושלים לשבת למקום שבו פורים ב"ד.

תשובה: יש בזה כמה פרטי דינים, ונבאר כמה כללים בקצור, ובכל דבר שמשנתה יש לעשות שאלת חכם, א. בן עיר שקרא מגילה במקומו ביום ששי מבני ברק לירושלים לשב"ק בפורים משולש ושאל את מרן החזו"א אם לומר על הניסים, והשיב לו החזו"א בזה"ל אפשר לומר על הניסים, וביאר הגרנ"ק דאף דיש ספק אם נעשה בן כרך יכול לומר על הניסים כיון שנמצא במקום שאומרים על הניסים,

ב. בחורי ישיבות שנוסעים לאחר שבת לברך אינם מתחייבים

האם מותר לספר על אדם שעובר עבירות, כדי שיתפללו עליו שישוב בתשובה?

הצטרפו אלינו ללימוד היומי בספר חפץ חיים

עליו שיחזור בתשובה, דעת הגר"נ קרליץ שמותר משום שנחשב לתועלת, אך צריך לספר בצמצום רק כפי הנצרך].

אמנם, בכל אופן שמודיע לקרובים, או למישהו אחר שיכול להוכיחו, אסור להם לקבל את דבריו בהחלטה גמורה. ולכן, יש שכתבו שכאשר מודיע לקרובים ויודע שיקבלו זאת באמון גמור, עליו להודיע להם שאין להם לקבל זאת אלא עד שיבררו הדברים עם החוטא.

גם לגבי דיני העיר, מדגיש ה'חפץ חיים' שאסור לספר להם אלא אם ראו זאת שני עדים, כי אסור לבית דין להאמין לעד אחד. אמנם, לספר לדיינים שלא בתורת עדות אלא בצנעה על מנת שיוכיחוהו, הביאו בביאורים ומוספים שאין זה גרוע יותר מאשר לספר לקרובים או לשאר בני אדם היכולים להשפיע עליו לטובה.

ה'חפץ חיים' מדגיש עוד, כי כוונת המספר צריכה להיות לשם שמים, ולא משנאה; ודייני העיר צריכים להוכיח את החוטא בצנעה ולא ילבינו פניו ברבים [וראה בביאורים ומוספים לעניין דברים שיש בהם חילול ה', כיצד יש לנהוג].

בסעיפים הקודמים למדנו, שגם אם ראינו אדם שעבר עבירה שאיסורה מפורסם, ובוודאי מתכוון לחטא, אך הוא איש בינוני שנשמר בדרך כלל מחטא - אסור לגלות זאת לאחרים, אלא יש להוכיחו בינו לבין עצמו.

בסעיף הנלמד היום (כלל ד סעיף ה) ממשיך ה'חפץ חיים' בעניין זה וכותב, שאם החוטא הוא "מהאוילים הלצים השונאים למוכחים... ובוודאי לא יתקבלו דבריו באוזניו", והוא עשוי לשנות באוולתו ולבוא עוד פעם לידי חטא - טוב שיגלה זאת לדייני העיר, כדי שיוכיחוהו ויפרישוהו מהחטא. והוא הדין שיכול לומר זאת לקרוביו של החוטא, אם הוא יודע שביכולתם להשפיע עליו.

בביאורים ומוספים שבמהדורת 'דרשו' מביאים, כי יש שכתבו שגם אם הוא עצמו יכול להוכיחו, אבל הקרובים או מישהו אחר יעשו זאת טוב יותר, ותהיה מכך תועלת, מותר. וכן מנהל מוסד שרוצה להעיר לאחד המלמדים, אבל חושב שתהיה תועלת גדולה יותר אם הביקורת תגיע מאחד ההורים ולא ממנו ישירות, דעת הגר"ח קניבסקי שמותר לספר להורה את הביקורת בסוד, על מנת שיעיר למלמד. [ולספר על אדם שעשה עבירות כדי שיתפללו

* שיעורים מקוצרים על הדף היומי

* דף היומי בהלכה - 5 דקות ביום

* ווארטים וסיפורים מיוחדים לפרשת השבוע

* סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' *4992 או 077-2222-666

מדוע מזכירים בכורך את הפסוק של פסח שני והלא הלל היה כורך בפסח ראשון?

פסחים דף צה

תלמוד לומר על מצות ומרורים יאכלהו (במדבר ט יא)

שלא פסקו משה, אגן לא פסקין ליה". כלומר, אסור לנו לומר חצי פסוק, כיון שמשה לא פסק אותו באמצעו. אך כתב ה'מגן גבורים' (או"ח סי' נא) שאם יש בפסוק טעם 'אתנחתא' מותר להפסיק בתיבה הנטעמת באתנחתא, או להתחיל מהתיבה שאחריה עד סוף הפסוק. [וכן נוהגים בקידוש להתחיל מ"על כן ברך"].

כעת מובן היטב מדוע אנו אומרים את הפסוק המופיע בפסח שני, משום שהיום בית המקדש אינו קיים, ועל כן אין אנו יכולים לומר "ואכלו את הבשר בלילה הזה", ואף אי אפשר להתחיל מאחרי ה'אתנחתא' - "צלי אש ומצות על מרורים יאכלהו", שהרי היום אין צלי אש. ורק בפסוק המופיע בפסח שני מצאנו חצי פסוק - מאחרי האתנחתא ועד סופו - שלא מוזכר בו קרבן הפסח אלא רק המצות והמרור: "על מצות ומרורים יאכלהו".

(תורת הקריה)

הגמרא לקמן (קטו). מספרת על הלל שבזמן שבית המקדש היה קיים היה כורך מצה ומרור ואוכלן יחד, לקיים מה שנאמר 'על מצות ומרורים יאכלהו' (במדבר ט יא). והתמיהה מתבקשת: מדוע אנו מזכירים את הפסוק שנאמר בפרשת בהעלותך לגבי פסח שני, ולא את הפסוק המופיע לגבי פסח ראשון בפרשת בא "ומצות על מרורים יאכלהו" (שמות יב ח), הרי הלל היה כורך במקדש בפסח ראשון. ומבאר המהרי"ד מבעלזא שבזה אנו מראים את ההשתוקקות שלנו לבניית בית המקדש שיבנה עוד הרבה לפני פסח של שנה הבאה, וכבר בפסח שני של השנה הזאת אנו נזכה לכרוך מצות ומרורים בבית המקדש.

תירוץ נוסף בשם הגרי"ש אלישיב זצוק"ל, שבפסח ראשון נאמר 'ואכלו את הבשר בלילה הזה צלי אש ומצות על מרורים יאכלהו' (שמות יב ח) והנה אמרו חז"ל (תענית כז:): "כל פסוק

להתחיל את היום ברגל ימין

חוויה ראשית מדי יום אצלך במייל

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד... אקטואלי ומרתק הצטרפו בחינם לאלפי מנויים, שלחו מייל לכתובת:

dirshu@dirshu.co.il

הפורתח
בכל יום..

המייל היומי של 'דרשו'.

בברית מילה הנערכת בתשעה באב - האם מברכים 'שהחיינו'?

בטלית ובתפילין בשעת הברית - אף לפי מנהגם שבתשעה באב אין לובשים טלית ותפילין עד לתפילת מנחה, מותר לאבי התינוק ללבוש טלית ותפילין בברית מילה הנערכת לפני חצות היום. והנוהגים לברך 'שהחיינו' בברית מילה - הורו פוסקי זמננו שרשאים לברך גם בתשעה באב.

[שו"ע תקנט, ז, ומשנ"ב כה; ביאורים ומוספים דרשו, 24-25]

אין לערוך ברית מילה בתשעה באב בשעת אמירת הקינות, משום שמצות מילה נעשית בשמחה, ואינה הולמת שעה זו. יש הנוהגים לעשותה רק לאחר חצות היום, משום שעיקר האבילות היא עד חצות. אך יש הנוהגים לעשותה אף לפני חצות, לאחר סיום הקינות, משום ש'זריזים מקדימים למצוות'; וכך מנהג בני אשכנז.

ולמנהג בני אשכנז (וחלק מבני ספרד), שאבי הבן לבוש

מי שותה את היין בברית מילה הנערכת בתשעה באב?

לגיל 'חינוך' לאבילות על חורבן הבית, (ראה במקורות). ויש שהורו, כי ההיתר ליולדת לשתות את היין, היה רק בשנים עברו, בהן שתו יין בכל סעודה, וממילא נחשב כחלק ממזון היולדת; אבל בזמננו אסור ליולדת לשתות, מחמת האבילות של תשעה באב, ולכן יתנוהו תמיד לילד שהגיע לגיל 'חינוך', כנ"ל.

[שו"ע תקנט, ז, משנ"ב כח-כט, ושעה"צ כו; ביאורים ומוספים דרשו, 28-29; וראה משנ"ב תקנא, ע]

מנהג ישראל מימות עולם, לברך על היין בשעת ברית מילה. ואף בברית מילה הנערכת בתשעה באב, מברכים על היין; ולענין השתייה: אם היולדת אינה צמה, כדין יולדת בסמוך ללידה, היא שותה את היין. ואם היולדת צמה, וכגון שכבר חלף זמן רב מהלידה, או שאינה נוכחת במקום - יש לתת לילד לשתות את היין; ויש להעדיף ילד שהגיע לגיל 'חינוך' לברכות הנהנין, אך לא

אילו בגדים מותר למוהל ללבוש בברית מילה הנערכת בתשעה באב?

ואף לדעת המתירים ללבוש בגדי שבת - צריכים בעלי הברית לפשוט את בגדי השבת מיד לאחר סיום הברית. ואין הדברים אמורים אלא לענין לבישת בגדים, אבל שאר איסורי תשעה באב, אכילה, שתייה, נעילת נעליים, וכו', אסורים לבעלי הברית כמו לכל אדם אחר.

[שו"ע תקנט, ת, משנ"ב לב-לד, וביה"ל ד"ה ומותר; ביאורים ומוספים דרשו, 32]

כשיש ברית מילה בתשעה באב, רשאים 'בעלי הברית', דהיינו, הורי התינוק, המוהל והסנדק, להחליף את בגדיהם לקראת הברית; ולדעת הרמ"א, רשאים אף ללבוש בגדי שבת. ולכל הדעות, אין ללבוש בגדים חדשים, ולא לבנים; ויש האוסרים כל בגד חדש שניכר בו הגיהוץ המיוחד לבגד חדש. ויש אומרים, שאף לדעת הרמ"א אין היתר ללבוש בגדי שבת, כי אם בגדים מכובסים.

* מתחילת ליל תשעה באב, עד לזמן תפילת המנחה ביום תשעה באב, אין לשבת על כסא וכדומה, כי אם על הקרקע. ומנהג בני אשכנז להחמיר בכך רק עד לחצות היום.
* בתשעה באב אין אומרים 'תחנון', משום שיום זה נקרא 'מועד', ככתוב במגילת איכה: "קרא עלי מועד", וכשיבנה בית המקדש במהרה בימינו, יהפך יום זה ליום של שמחה.
* בשעת קריאת מגילת איכה ואמירת הקינות בלילה, נוהגים למעט את האור בבית הכנסת; ויש שנהגו למעט את האור כבר לפני תפילת ערבית.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

האם צריך לעשות עירוב חצרות ליום טוב?

טוב, כדי להתיר טלטול חפצים שלא לצורך היום. ולכן, העושה עירוב חצרות בפעם אחת למשך כל שבתות השנה, יכלול בעשיית העירוב את כל הימים טובים; והעושה עירוב חצרות בכל ערב שבת, יכלול את יום טוב בעשיית העירוב לשבת שלפניו, ויקפיד שפת העירוב תישאר עד ליום טוב. ואם עושה עירוב חצרות נפרד עבור יום טוב, אין לברך עליו.

[שו"ע תקכת, א, משנ"ב א, ושעה"צ א; וראה שו"ע שסו]

מן התורה מותר לטלטל בשבת מבית לבית, מבית לחצר ומחצר לחצר, אולם, שלמה המלך עליו השלום תיקן שלא יעשו זאת ללא 'עירוב חצרות', (ראה במקורות).

ובנוגע ליום טוב - לדעת השולחן ערוך, לא תיקנו עירוב חצרות ליום טוב, כיון שמלאכת 'הוצאה' מותרת ביום טוב כשהיא נעשית לצורך היום. ולדעת הרמ"א, תיקנו עירוב חצרות אף ליום

הלוח היומי

י"ב באדר | ר' נפתלי צבי ב"ר שלמה הלברשטאם זצ"ל, האדמו"ר מבאבוב

ביום זה בשנת ג' אלפים תש"ן, הושלם שיפוץ ביהמ"ק השני בימי המלך הורדוס. יו"ט במגילת תענית "יום טריינוס", אך בטלוהו כי בו נהרגו 2 האחים הרוגי לוד.

יארצייט:

תקפ"ו: ר' גדליה ב"ר ישראל ליפשיץ זצ"ל, ב' חומרי מתניתא.
תרפ"ז: ר' אהרן ב"ר מאיר (מדז'יקוב) הורוביץ זצ"ל, מבייטש.
תש"א: ר' פנחס ב"ר ברוך מבורשא זצ"ל.
תשכ"ד: ר' בן ציון ב"ר אברהם הלוי לכטמן זצ"ל, ב' בני ציון.
תשל"ז: ר' יוסף ב"ר אברהם אדלר זצ"ל, אב"ד טורדא.
תשנ"ט: ר' לוי יצחק ב"ר אהרן אריה לייפר זצ"ל, מטמשוואר-נדבורנא.
תשס"ה: ר' נפתלי צבי ב"ר שלמה הלברשטאם זצ"ל, האדמו"ר מבאבוב.

ההכנות ליום פורים

בזמני חיזוק התגברה עוצמת לימודו של מרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל פי כמה, אך שיא השיאים של ההתמדה היה דוקא ביום הפורים ואף טרח לסדר את כל העניינים הנוגעים ליום הפורים יום או יומיים לפני כן, כדי שיוכל לנצל כל רגע מן היום הקדוש הזה. (גדולה שימושה עמ' ר)

נשתדל להכין את כל צרכי פורים כבר מהיום (משלוחי מנות, הכנת הסעודה וכדו') כדי שנוכל לנצל כראוי את יום הפורים לתורה ולתפילה.

* שיעורים מקוצרים על הדף היומי

* דף היומי בהלכה - 5 דקות ביום

* ווארטים וסיפורים מיוחדים לפרשת השבוע

* סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' 4992* או 077-2222-666

לתשומת לבכם: התמונות המוצגות כאן יש עליהם זכויות יוצרים ואין להשתמש בכל שימוש שהוא ללא היתר בכתב

העלון מופץ לזיכוי הרבים, אנא הימנעו מקריאה בשעת התפילה וקריאת התורה

דרשו | רח' הקבלן 45 ירושלים | 02-5609000 | לשאלות ופניות בכל נושא: dirshu@dirshu.co.il